

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **Ú. P. V. O., D.**, proti odporcom: v **I. rade S. E., a. s., H.**, IČO: X., zastúpené A., s. r. o., JUDr. A. T., PhD., v **II. rade V. V., š. p., K.** IČO: X., zastúpená S. - Š., s. r. o., Š., **o určenie neplatnosti zmluvy**, o dovolaní odporcu v I. rade proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, č. k. 2 Cob 123/2009, 2Cob 124/2009-626 zo dňa 9. marca 2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave, č. k. 2Cob 123/2009, 2Cob 124/2009-626 zo dňa 9. marca 2010 v napadnutej časti **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava II. uznesením č. k. 24Cb 50/2007-510 zo dňa 16. 03. 2009 nepripustil vstup právneho subjektu S. V. P., štátny P., N., IČO: X., do konania ako vedľajšieho účastníka na strane odporcov v I. a II. rade. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že navrhovateľ sa v konaní domáha, aby súd určil, že zmluva o prevádzke VEG (Vodná E. G.) uzavretá dňa 10. marca 2006 medzi odporcami v I. a II. rade, predmetom ktorej je úprava vzájomných vzťahov, práv a povinností zmluvných strán v súvislosti s efektívnou a bezpečnou prevádzkou VEG a v súvislosti s predajom produktov (tovarov a služieb), je neplatná. Z obsahu písomného podania právneho zástupcu odporcu v II. rade zo dňa 28. 10. 2008, podaného na súd dňa 31. 10. 2008, (č. l. 412 – 422 spisu) súd prvého stupňa zistil, že týmto podaním odporca v II. rade dal podnet na vstup právneho subjektu S. V. P., štátny P., Ž. do konania ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu v I. a II. rade. Návrh na pristúpenie ďalšieho účastníka do konania odôvodnil tým, že obsahom zmluvy o prevádzke VEG bolo vyslovenie potreby vytvoriť právny vzťah aj k vodohospodárskym objektom, ktoré nie sú v správe odporcu v II. rade ale v správe S. V. P., š. p., ako aj dohoda, že platiteľom poplatku za užívanie stavieb bude odporca v II. rade na základe osobitnej dohody so S. V. P.,

š.p. Písomným podaním zo dňa 24. 11. 2008, doručeným súdu faxom dňa 25. 11. 2008 a následne poštou dňa 27. 11. 2008, S. V. P., štátny P., Ž. oznámil súdu súhlas so svojím vstupom do konania ako vedľajšieho účastníka na strane odporcov v I. a II. rade a súčasne uviedol, že na výsledku sporu má právny záujem spočívajúci v skutočnosti, že spolu s odporcom v II. rade je spolusprávcom sústavy vodných diel G. – N., ktorého súčasťou je vodné dielo G. a hydroenergetické poplatky z vodného diela G. je odporca v II. rade povinný platiť na základe osobitnej zmluvy, v prípade neexistencie ktorej by v zmysle ustanovenia § 78 ods. 2 zákona č. 364/2004 Z. z. (vodný zákon v platnom znení) uvedenú platbu bol povinný platiť skutočný používateľ vodného diela, teda odporca v I. rade.

Odporca v I. rade namietol vstup vedľajšieho účastníka do konania z dôvodu, že tento nemá rovnaký právny záujem na výsledku sporu, ako odporca v I. rade, čo vyvodzuje z toho, že neuviedol, v čom konkrétne má spočívať jeho právny záujem na výsledku daného konania a ako má byť dotknuté postavenie navrhnutého vedľajšieho účastníka výsledkom daného sporu. Ďalej namietol, že S. V. P., štátny P., Ž., nie je správcom prevádzkového majetku VEG, pričom k riadnej a efektívnej prevádzke Prevádzkového majetku VEG je potrebné vytvoriť právny vzťah k vodohospodárskym dielam bez ohľadu na to, či medzi odporcami v I. a II. rade bola alebo nebola uzavretá platná Zmluva o prevádzke VEG.

Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že S. V. P., štátny P., Ž., žiadnym relevantným spôsobom svoj právny záujem na výsledku daného sporu nekonkretizoval, neodôvodnil a ani nepreukázal, t.j. nie je vôbec zrejmé, akým spôsobom má jeho právne postavenie rozsudok súdu v danej veci ovplyvniť, či už rozsudok vyhovujúci návrhu alebo rozsudok zamietajúci návrh, nakoľko podmienkou zásahu tretej osoby ako vedľajšieho účastníka je jej právny záujem na víťazstve toho účastníka, ku ktorému pristupuje, pričom v zásade nie je nutné, aby vedľajší účastník musel tvrdiť okolnosti svedčiace o jeho právnom záujme už vo svojom vyhlásení o vstupe do konania a súd ani v tomto štádiu neskúma, či sú tvrdené skutočnosti o právnom záujme pravdivé alebo nie. Až v prípade, ak niektorý z účastníkov konania namietne neprípustnosť tohto vedľajšieho účastníctva, musí táto tretia osoba svoj právny záujem odôvodniť a preukázať a súd rozhoduje o prípustnosti alebo neprípustnosti vedľajšieho účastníctva. V prípade, ak nie je námietka uplatnená, stáva sa tretia osoba bez ďalšieho vedľajším účastníkom. Právny záujem na výsledku sporu medzi dvoma alebo viacerými účastníkmi má ten, koho právne postavenie bude priaznivo alebo nepriaznivo ovplyvnené rozsudkom vyhláseným v danom spore.

Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd uznesením č. k. 2Cob 123/2009, 2 Cob 124/2009-626 zo dňa 09. 03. 2010 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa zo dňa 16. 03. 2009 č. k. 24 Cb 50/2007-517, ktorým súd prvého stupňa zamietol návrh na prerušenie konania a zmenil uznesenie súdu prvého stupňa zo dňa 16. 03. 2009 č. k. 24 Cb 50/2009-519, ktorým nepripustil vstup vedľajšieho účastníka na strane odporcov do konania tak, že pripustil vstup subjektu S. V. P., š. p., N., IČO: X. ako vedľajšieho účastníka na strane odporcov v I. a II. rade do konania.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že odvolateľ, odporca v II. rade poukázal na to, že uzatvorením zmluvy o prevádzke VEG došlo nepriamo k vytvoreniu právneho vzťahu aj medzi S. V. P. (S.), š. p. a odporcom v I. rade, a preto má S., š. p., právny záujem na tom, či bude Zmluva o prevádzke VEG vyhlásená za neplatnú. V prípade, ak by bol užívateľom vodných tokov odporca v II. rade, mohlo dôjsť k rozdielom vo využívaní hydroenergetického potenciálu a zmene sumy ich poplatkov, preto je potrebné, aby svoje záujmy zastával aj subjekt, ktorý tieto poplatky vyberá, S., š. p., čo predpokladá aj spomínaná zmluva. Ďalej zdôraznil, že Zmluva o prevádzke VEG je tak vážnym skutkovým stavom, že ovplyvňuje aj výkon práv a povinností S., š. p. ako správcu iných objektov sústavy vodných diel G. – N.. Podľa názoru odvolacieho súdu, tak odporca v II. rade, ako aj samotný vedľajší účastník, dostatočným spôsobom preukázali právny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku tohto sporu, jednak z nespornej skutočnosti, že vedľajší účastník je spolusprávcom sústavy vodných diel G. – N., ktorej súčasťou je vodné dielo G., a navyše ukončenie sporu bude mať dosah na skutočnosť platenia a stanovenia výšky hydroenergetických poplatkov, čo je v priamom prepojení s odporcami v I. a II. rade.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v časti výroku, ktorým zmenil uznesenie súdu prvého stupňa o nepripustení vedľajšieho účastníka na strane odporcov, podal odporca v I. rade v zákonom určenej lehote dovolanie. Prípustnosť dovolania dovolateľ neodôvodnil a dovolanie odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p., t. j., že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie a spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Nesprávne právne posúdenie veci a inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie, videl v tom, že odporca v II. rade nemal právo podať odvolanie voči uzneseniu

prvostupňového súdu o nepripustení S., š. p., do konania, ktoré môže podať vedľajší účastník, ak bolo návrhu na nepripustenie vyhovené a odporca v II. rade nepreukázal ujmu na jeho právach rozhodnutím súdu prvého stupňa. Podľa názoru dovolateľa tým, že odvolací súd neodmietol odvolanie odporcu v II. rade, ale rozhodol vo veci prípustnosti vedľajšieho účastníka do konania, toto rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolateľ poukázal na nesplnenie zákonných podmienok vstupu vedľajšieho účastníka do konania, keď predpokladom prípustnosti vedľajšieho účasti v konaní je existencia právneho záujmu vedľajšieho účastníka na výsledku konania, t. j. právny záujem na (úspešnosti) víťazstve v spore pri účastníkovi, ku ktorému pristúpil. Odvolací súd neuviedol žiadne konkrétne dôvody, ktoré ho viedli k záveru, že S., š. p., má právny záujem na zamietnutí žaloby a že zamietnutím žaloby bude priaznivo dotknuté právne postavenie S., š. p. a vyhovením žalobe dôjde ku konkrétnemu zhoršeniu právneho postavenia S., š. p. Poukázal ďalej na to, že právny zástupca odporcu v II. rade zastupoval S., š. p., v inom spore, v ktorom sa vyjadril aj o zmluve o prevádzke VEG ako o absolútne neplatnom právnom úkone, z čoho dovolateľ vyvodzuje, že S., š. p., nemá rovnaký právny záujem na výsledku sporu, t. j. na zamietnutí žaloby tak, ako odporca v I. rade, ale vyhovenie návrhu by S., š. p., vyhovovalo v rámci právnych vzťahov, týkajúcich sa vodných diel G – N.. Predmetom Zmluvy o prevádzke VEG je prevádzkový majetok VEG, ktorý je tvorený inými objektmi SVD G-N (energetické objekty SVD G-N), ako sú V. objekty SVD G-N, ktoré sú v správe S., š. p. Bez ohľadu na to, či medzi odporcom v I. rade a odporcom v II. rade bola alebo nebola uzatvorená platná Zmluva o prevádzke VEG, je potrebné vytvoriť právny vzťah k vodohospodárskym objektom, ktoré sú v správe S., š. p. Preto práva a povinnosti, upravené v napadnutej zmluve, neovplyvňujú práva a povinnosti S., š. p. ako správcu iných objektov SVD G-N, t. j. iných ako prevádzkový majetok VEG. Tvrdenie odporcu II., že S., š. p., je spolusprávcom sústavy vodných diel G – N, nie je z uvedeného vyššie pravdivé. V danom prípade nedôjde k zmene platiteľa hydroenergetických poplatkov, t. j. žiadnym spôsobom sa nezmení nič na tom, že hydroenergetické poplatky z VEG bude platiť odporca v II. rade a ich výška je stanovovaná Ú. P. reguláciu sieťových odvetví.

K dovolaniu sa podaním zo dňa 29. 06. 2010 vyjadril S., š.p. Uviedol, že je potrebné zdôrazniť zásadné špecifikum predmetného konania, spočívajúce v tom, že na strane odporcov vystupujú dva subjekty, z ktorých každý jeden má odlišný záujem na výsledku sporu. Odporca v I. rade má záujem na zamietnutí žaloby o určenie neplatnosti Zmluvy

o prevádzke VEG. Naproti tomu odporca v II. rade má záujem na tom, aby bolo tejto žalobe vyhovené a Zmluva o prevádzke VEG bola súdnym rozhodnutím určená za neplatnú. Existencia takýchto rozdielnych postojov dvoch účastníkov, tvoriacich nerozdielne spoločenstvo, je daná definíciou účastníkov konania, obsiahnutou v ustanovení § 90 O. s. p., kde odporcom je osoba určená v návrhu na začatie konania navrhovateľom bez ohľadu na to, či s nárokom uplatneným v návrhu začatie konania súhlasí alebo nie. Z uvedeného je zrejmé, že S., š. p., má rovnako ako odporca v II. rade záujem na určení neplatnosti Zmluvy o prevádzke VEG. Záujem S., š. p., je pritom daný aj dôvodmi, ktoré by mohli byť dôvodmi odlišnými od dôvodov odporcu v II. rade. Poukázal na to, že odvolací súd správne vyhodnotil argumentáciu S., š. p., že vzhľadom na znenie ustanovenia § 78 ods. 3 písmeno d/ zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v platnom znení, ktoré upravuje spôsob platenia hydroenergetických poplatkov v závislosti od množstva vyrobenej elektrickej energie je jeho záujmom, aby bola sústava vodných diel prevádzkovaná čo najefektívnejším spôsobom, pričom spôsob uzatvárania Zmluvy o prevádzke VEG nie je garanciou takéhoto prevádzkovania. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací dovolanie odporcu v I. rade zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému uzneseniu odvolacieho súdu v zákonnej lehote účastníkom konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpeným advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.), preskúmal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p., dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 239 O. s. p.

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je v prvom rade prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O. s. p. Dovolateľ vady konania uvedené v § 237 O. s. p. nenamieta.

Podľa ust. § 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p. dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa.

Podľa ust. § 93 ods. 1, 3 O. s. p. ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je. Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov, urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účasti súd rozhodne len na návrh.

Podľa ust. § 91 ods. 2 O. s. p., ak však ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na všetkých účastníkov, ktorí vystupujú na jednej strane, platia úkony jedného z nich i pre ostatných. Na zmenu návrhu, na jeho späťvzatie, na uznanie alebo vzdanie sa nároku a na uzavretie zmluvy je však potrebný súhlas všetkých účastníkov, ktorí vystupujú na jednej strane.

Proti uzneseniu súdu prvého stupňa o nepripustení vedľajšieho účastníka je prípustné odvolanie (§§ 201, 202 O. s. p.). Odvolanie môže podať ktorýkoľvek účastník konania, ako aj vedľajší účastník v prípade, ak súd námietke neprípustnosti odporcu v I. rade vyhovel, ktorým rozhodnutím nevyhovel podnetu odporcu v II. rade a záujmu S., š. p., vstúpiť do konania ako vedľajší účastník konania, ako v danej veci súd prvého stupňa rozhodol (§§ 201, 202, 93 O. s. p.). Z uvedeného dôvodu je námietka dovolateľa o neprípustnosti odvolania odporcu v II. rade proti uzneseniu súdu prvého stupňa o nepripustení vedľajšieho účastníka do konania nedôvodná.

Z obsahu spisu vyplýva, že na strane odporcu vystupujú dva subjekty odporca v I. rade S. E., a. s., B. a odporca v II. rade V. V., š. p., B. Predmetom konania je určenie neplatnosti zmluvy o prevádzke VEG, stranami ktorej sú odporcovia v I. a II. rade, preto postavenie odporcov v I. a II. rade v konaní je tzv. núteným pasívnym procesným spoločenstvom. Nerozlučné spoločenstvo v konaní je také spoločenstvo, kde úkony jedného účastníka v zásade zaväzujú každého ďalšieho účastníka, ktorý je členom procesného spoločenstva. Nerozlučné spoločenstvo vzniká z povahy veci vždy tam, kde sa rozhodnutie v tejto veci musí vzťahovať na všetkých účastníkov, tvoriacich procesné spoločenstvo na jednej strane. Odporca v II. rade podal podnet na vstup vedľajšieho účastníka do konania na strane odporcov v I. a II. rade. Taktiež nepochybne vyplýva, že navrhovaný vedľajší účastník so

vstupom do konania súhlasil. Na procesnú perfektnosť takéhoto úkonu, t.j. podnetu na vstup vedľajšieho účastníka do konania, nie je síce potrebný súhlas všetkých procesných spoločníkov, vystupujúcich na jednej strane (zákon takýto dispozitívny úkon účastníkov výslovne neuvádza), ale ako to vyplýva z povahy procesného spoločenstva odporcov, je potrebné, aby zákonné podmienky, platné pre vstup vedľajšieho účastníka na strane odporcov, boli splnené pri všetkých účastníkoch konania na strane odporcov. Súd prvého stupňa rozhodoval o námietke odporcu v I. rade o nepripustení navrhovaného vedľajšieho účastníka tak, že nepripustil vstup vedľajšieho účastníka do konania z dôvodu, že S., š. p., B. Š. (pôvodne Ž.), žiadnym relevantným spôsobom svoj právny záujem na výsledku daného sporu nekonkretizoval, neodôvodnil a ani nepreukázal, t.j. nie je vôbec zrejmé, akým spôsobom má jeho právne postavenie rozsudok súdu v danej veci ovplyvniť, či už rozsudok vyhovujúci návrhu alebo rozsudok zamietajúci návrh. Odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil a pripustil vstup vedľajšieho účastníka do konania z dôvodu, že vedľajší účastník je spolusprávcom sústavy vodných diel G. – N., ktorej súčasťou je vodné dielo G., a ukončenie sporu podľa názoru odvolacieho súdu bude mať dosah na skutočnosť platenia a stanovenia výšky hydroenergetických poplatkov, čo je v priamom prepojení s odporcami v I. a II. rade.

Odvolací súd dôsledne neposudzoval splnenie zákonných podmienok na vstup vedľajšieho účastníka do konania pri každom odporcovi, na ktorej strane má záujem S., š. p., vstúpiť, osobitne, resp. neposudzoval splnenie podmienok vstupu pre celé spoločenstvo odporcov komplexne. Z obsahu vyjadrenia odporcov v I. a II. rade, ako aj z obsahu vyjadrenia S., š. p., B. Š., vyplýva, že právny záujem na výsledku sporu sa pri odporcoch v I. a II. rade, ako aj navrhovanom vedľajšom účastníkovi konania zrejme odlišujú a v takom prípade by vstup vedľajšieho účastníka na strane odporcov nebol v prospech a na podporu aspoň jedného účastníka konania, na strane ktorej vyjadril súhlas navrhovaný vedľajší účastník pristúpiť, čo by bolo v priamom rozpore s citovaným ust. § 93 O. s. p. Odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia v napadnutej časti obmedzil len na prisúdenie pravdivosti tvrdenia odporcu v II. rade a navrhovaného vedľajšieho účastníka bez toho, aby odôvodnil, prečo takéto určenie pravdivosti nepriznal tvrdeniam odporcu v I. rade. Z obsahu spisu nie je zrejmé, či sa môže pripustením vedľajšieho účastníka zmeniť jeho postavenie alebo záujem vedľajšieho účastníka na výsledku sporu, a to z dôvodu vyššie spomenutého nerozlučného procesného spoločenstva odporcov v I. a II. rade.

Z uvedených dôvodov dovolací súd v zmysle ust. § 243b ods. 2 O. s. p. rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti, týkajúcej sa pristúpenia vedľajšieho účastníka do konania na strane odporcov, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podľa § 243 ods. 1 O. s. p., ak dôjde k zrušeniu napadnutého uznesenia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 18. augusta 2011

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová